

GYAKORLÓISKOLÁK

**Ismét
az élvonalban**

FEJLESZTÉSEK

**Indul a Lágymányosi
Campus felújítása**

KÉNYELEM

**Bevezetik az Office 365
szolgáltatásait**

ÚJ DÉKÁN

**„A hitelesség és az ELTE
a hívószavaink”**

Interjú Papp Gabriellával

DÍJAZÁS

**Megvannak az „ELTE ígéretes
kutatója” pályázat nyertesei!**

EMLÉKEZÉS

**Ünnepel a tanítóképzés
és a szombathelyi felsőoktatás**

BIORÉGÉSZET

Új dimenziók nyílnak

Kelet-Közép-Európa késő antik és kora középkori népességének integratív paleogenetikai, régészeti, fizikai antropológiai és történelmi vizsgálatára készül Vida Tivadar régész, a ELTE BTK Régészettudományi Intézetének igazgatója. Kutatócsoportjával az EU-ban legrangosabbnak számító ERC-szinergiapályázaton nyert 10 millió eurós támogatást a kutatásra.

– Mit kell tudnunk arról a pályázatról, aminek a keretében támogatást nyertek a nemzetközi projektekre?

– A Synergy Grant az Európai Kutatási Tanács (ERC) legrangosabb pályázata. Ezen nyertünk

azzal a kutatócsoporttal, amellyel már körülbelül tíz éve dolgozunk együtt. Együttműködésünk tehát nem újkeletű, közös munkákat most azonban 10 millió euróval támogatnak, amely négy partner között oszlik meg.

A hatévesre tervezett nemzetközi program osztrák, német, amerikai, cseh, szlovák, román, szerb, szlovén, horvát és magyar kutatók együttműködésével valósul meg, célja pedig Kelet-Közép-Európa népességtörténetének mélyebb megismerése a Római Birodalom bukása után, a nagy népvándorlások és a kora középkori politikai és kulturális változások időszakában.

Folytatás a 7. oldalon

HÍREK | VELÜNK TÖRTÉNT

GYAKORLÓISKOLÁK

Ismét az élvonalban!

ÉLMEZŐNYBEN

Az egyetemi gyakorlóiskolák és gimnáziumok között szép számmal szerepel ELTE-s tagintézmény a HVG által összeállított ranglistán.

A gyakorlóiskolai ranglistára az öt legjobb közé csak egyetlen „idegen”, a Debreceni Egyetem gyakorlóiskolája tudott bejutni, ám az első négy mind az ELTE színeiben „játszik”: a Radnóti Miklós Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium,

a Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium, az Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium és Kollégium, illetve a szombathelyi Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium.

Bár az országos, összesített középiskolai rangsorban a ta-

valyi elsőségét a Radnóti nem tudta megőrizni, nem sokkal maradt le a Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium mögött. Ötödik lett a Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium, nyolcadik az Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium és Kollégium, tizenkilencedik helyen pedig a szombathelyi ELTE Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium végzett.

HALLOWEEN

Tök jó programkavalkád

Színre és örülre sikeredett az október vége az ELTE háza táján: halloweenpartit tartottak a Fűvészkertben, ahol az érdeklődők megismerkedhettek az ünnepkör izgalmas és érdekes világvárával.

A halloween szimbóluma hosszú évszázadok óta a kivájt tök-lámpás, amely eredetileg kettős célt szolgált: egyrészt távol tartotta a gonosz szellemeket, másrészt az élők így világítottak a halottak szellemeinek, hogy azok rendben hazatalálhassanak.

A Fűvészkert halloweenpartiján a gyerekek már délelőtt elkezdhették a tökfárgást, így a napnyugta után érkező vendégeket világítással dekorált remekművekkel fogadhatták a szervezők. A kifárgott tököket zsűri is értékelt – a díjazottak értékes nyereményeket vihettek haza. Az este során kézmű-

ves-foglalkozással, zsákbamacs-kával, illetve „hallowentekével” várták a gyerekeket. Az ügyeseb-

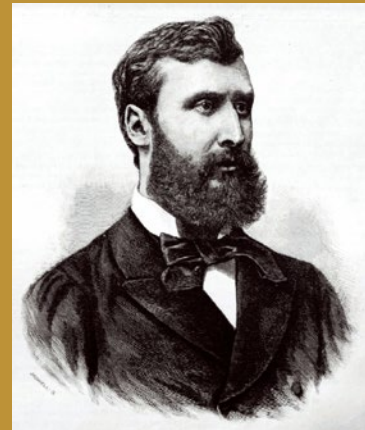
bek kipróbálhatták a seprűlovaglás, a bátrabbak pedig végigjárták a rémségek ösvényét.

EÖTVÖS 100

Mindent a névadóról

Eötvös Loránd élete és munkássága – ez a címe az Egyetemi Könyvtárban megrendezett, három hónapra keresztül látogatható kiállításnak.

Idén ünnepeljük az Eötvös-emlékét: 2019-ben a világhírű magyar fizikus-geofizikus ha-

időszaki kiállítás, amely bemutatja báró Eötvös Loránd családi örökségének egy részét, életútját és híres kísérleti eszközeit.

A bárót elsősorban tudósként és tanárként ismerjük, de nem csak ezeken a területeken alkotott maradandót. Sokoldalú tudósról van szó, akit érdekelt a fényképészet, a hegymászás, a politika, és pályafutása alatt dolgozott miniszterként, valamint a Magyar Tudományos Akadémia elnökeként is.

A kiállítás több tucat relikvia segítségével próbál képet adni arról, hogy a tudós hogyan élte a mindennapjait, hogyan gondolkodott a tudományról és milyen eredményeket ért el. A mai napig használt kísérleti eszközeit (Eötvös-inga, súlyos pörgettyű, forgó abroncs és Newton-bölcső) ki is próbálhatják az érdeklődők.

lálának 100. évfordulóján az egyetem érdekesebbnél érdekesebb programokkal emlékezik meg a névadó, tudós tanárremerről. Ennek részeként november 22-én az Egyetemi Könyvtárban nyitja meg a kapuit az a három hónapig tartó

ZOOM IN!

Nagyíts rá!

A Társadalomtudományi Kar hallgatóinak kezdeményezésére több mint kétszáz érdeklődő jelenlétében tartották meg az első TEDxELTE konferenciát október 18-án, az ELTE Aula Magnában.

A világszerte népszerű TED (Technology-Entertainment-Design) konferenciák előadói rövid, tartalmas és szórakoztató előadásokon osztják meg gondolataikat online vagy élőben. Az első, angol nyelvű TEDxELTE (TEDx: a TED-től független, de annak jóváhagyásával és irányelvei alapján rendezett esemény) tíz előadója – hat sikeres szakember és négy kiválasztott egyetemi hallgató – személyes történeteiket keresztül helyezett új megvilágításba egy-egy társadalmi jelenséget vagy éppen tudományos kérdést. A konferenciát a „Zoom In!”, vagyis „Nagyíts rá!” szlogen jegyében rendezték meg.

Az előadásokon szó esett arról, hogy mit kell kezdenünk a klímaváltozással; hogyan tudunk segíteni a fiatalok bűnözők integrációjában; mennyire lényeges az önismeret az identitásunk meghatározásában; hogyan jutunk el addig, hogy a bántalmazásokról nyíltan tudjunk beszélni; mit kell tudnunk a robotfeladatok munkájáról; milyen örömmel találkozhatnak a szociális és önkéntes munkások; hogyan segít az improvizatív színház a lelki egészség megtalálásában, de hallhatunk előadást a nemek közti egyenlőség kérdéseiről és az internetes felhasználók adatainak hatékony védelméről is.

INFRASTUKTÚRA | FOLYAMATOS FEJLŐDÉSSEN

A Kancellária az idén közel 500 millió forintot fordít a Lágymányosi Campuson belül található, a Természettudományi Karhoz tartozó épületek felújítására. A munkálatok jövőre is folytatódnak: 2020-ban az idei évben tapasztaltakhoz hasonló volumenű beruházásokra számíthatunk.

Idén áprilisban az ELTE Szenátusa elfogadta, hogy első ütemben a TTK-nak az Északi Tömbben legalább 1400 m² egybefüggő hasznosítható területet kell átadnia más szervezeti egységeknek.

Grandiózus selejtezés

A beruházást megelőzően a Kémia Tanszékcsoport épületében egy mindenre kiterjedő tárgyeszköz-selejtezést tartottak. A nagytakarítás során az elavult berendezési tárgyak, a régi bútorok és tárgyi eszközök kerültek selejtezésre, és több ezer palack lejárt vegyszert is elszállítottak, megsemmisítettek. Számokban ez azt jelenti, hogy több mint 17 tonna fahulladékot, közel 13 tonna elektromos és veszélyes hulladékot és 11 tonna papírhulladékot szállítottak el az ELTE Együtt a Környezettudatos Szemléletért környezetvédelmi program keretében, *Mudra Viktória* és önkénteseinek segítségével.

INDUL A LÁGYMÁNYOSI CAMPUS ÉPÜLETEINEK FELÚJÍTÁSA

Építő szándékkal

Teljes átalakulás

Elsőként a Kémiai Intézet adott át kb. 1100 m² területet a Kémia Tanszékcsoport épületében, vagyis a teljes második emeletet, ahová a beruházást követően várhatóan a Társadalomtudományi Kar szervezeti egységei költöznek majd be – a Kémiai Intézet cserébe a harmadik emeleten kap majd helyet. A hatemeletes épületben a második emeletet tel-

jes egészében, míg a többit (kb. 2000-2500 m²) részlegesen újítják majd fel a Kancellária által támogatott beruházás keretében. A második emeleten így megszűnik a korábbi laborfunkció, és új irodákat, illetve könyvtári olvasótermet alakítanak ki; a helyiségek és a folyosók új burkolatokat kapnak, kicserélik a gépészeti rendszert és az elektromos hálózatot is.

Szinte minden szinten

A többi szinten részleges felújításokat végeznek majd el, így a Kémiai Intézet a korábbinál kisebb területen, de jobb körülmények között folytathatja tevékenységét.

A Kancellária munkatársai jelenleg a Fizikai Intézet területrendezésén dolgoznak. Ezt követően, az év végére – már a Déli Tömb területén – a Biológiai, a Földrajz és Földtudományi, illetve

a Matematikai Intézettel dolgoznak majd ki megállapodásokat.

A beruházás becsült értéke bruttó 380 millió forint, de a járulékos költségekkel (tervezés, műszaki ellenőrzés, költözés, selejtezés stb.) együtt a rekonstrukció teljes összege megközelelti a félmilliárd forintot. A területátadások 2020-ban tovább folytatódnak, ezért jövőre is hasonló volumenű beruházásokra számíthatunk.

MODERNIZÁCIÓ SZOMBATHELYEN

Átfogó fejlesztések

Az ELTE Savaria Egyetemi Központ (SEK) integrációját segítik azok a projektek, amelyek lehetővé teszik a szombathelyi campus energetikai korszerűsítését és infrastrukturális fejlesztését.

A SEK épületeinek energetikai korszerűsítésére és infrastrukturális fejlesztésére leginkább azért van szükség, mert nem felelnek meg a kor követelményeinek. Emellett – amióta a szombathelyi képzés az ELTE részeként működik – megnőtt a

hallgatók száma, így a központ jóval nagyobb igénybevételnek van kitéve, mint azelőtt.

Környezetbarát és gazdaságos

– A közel százéves főépület nyílászárói még az eredetiek voltak, kiszolgálták az idejüket – mondta el lapunknak *Németh István*, a SEK szombathelyi koordinációs rektorhelyettese. – Mivel az épület helyi védettség alatt áll, ezért az eredetihez hasonló, fából készült nyílászárókra kellett cserélni a régieket, és ez jóval költségesebb volt, mintha műanyaggal dolgoztak volna – tette hozzá a rektorhelyettes.

A közel 400 nyílászáró cseréje idén tavasszal és nyáron már megtörtént, a kazán cseréjének előkészületei jelenleg is zajlanak.

Átfogó fejlesztés

A másik korszerűsítési projekt (EFOP 4.2.1.) a szombathelyi felsőoktatási infrastruktúra fejlesztésére fókuszál, amelyre közel bruttó 400 millió forintot fordít az egyetem vezetése. A fejlesztések első ütemében a Savaria Campus passzív hálózatának fejlesztése, részbeni cseréje, illetve 10-15 tanterem, valamint egy laboratórium kialakítása, felújítása már a 2018/2019-es tan-

évben megvalósult. A második ütemben a Savaria Campus infrastruktúrájának átfogó fejlesztése kerül sorra. Ennek főbb elemei: a kazánház és a fűtési alapvezetékek átfogó felújítása, az „A” épület vizesblokkjainak felújítása, a C nagyelődő modernizációja, a C épületben lévő laboratóriumok modernizációja, további tanterem kialakítása, a sportcsarnok szellőztető rendszerének javítása, valamint az

„A” épületben tanterem és irattár bővítése. Emellett nagy kapacitású oktatási-kutatási számítógépklasztert is kialakítanak, fejlesztik a wifi-hálózatot, valamint a hallgatói igényekre szabják a közösségi tereket, illetve lecserélik a campus elavult eszközállományát is.

A beruházások második üteme hamarosan kezdetét veszi – a projekt befejezését 2020. június 30-ig ígérik a szakemberek.

MINŐSÉG | A KORSZERŰSÉG JEGYÉBEN

Szintet

OFFICE 365 SZOLGÁLTATÁSCSOMAG AZ EGYETEMI POLGÁROK SZOLGÁLTATÁBAN

léptünk

A nyáron kezdődött az a projekt, amelynek keretein belül a teljes egyetemen bevezetik az Office 365 szolgáltatásait. A mintegy hatezer felhasználót érintő változásról Ritter Dávidot, az ELTE informatikai igazgatóját kérdeztük.

– Milyen érvek szóltak az Office 365 bevezetése mellett?

– A korábban használt rendszer üzemeltetése nagyon sok emberi erőforrást igényelt, ráadásul fejlesztésekben, funkcionalitásban, kényelemben nem tudunk versenyezni a világ legnagyobb szolgáltatóival. Fontos a *kompatibilitás* is, hogy az egyetem olyan rendszert használjon, amit a világ legnagyobb cégei és szervezetei is előnyben részesítenek. Emellett döntő szempont volt, hogy az O365 bármilyen eszközön (asztali gépen, notebookon, telefonokon) is elérhető legyen. Azért döntöttünk a Microsoft szolgáltatáscsomagja mellett, mert az akadémiai szektorban nagyon erős a beágyazottsága, ráadásul külön licenccpolitikát alkalmaznak a felsőoktatási szektorra, vagyis az O365-szolgáltatások ingyenesen használhatók oktatási célokra. Persze az Office szolgáltatáscsomagért egyébként is fizetünk a Microsoft-nak, de messze nem annyit, mintha céges formában használnánk.

Az éves költség körülbelül 32 millió forint – ez korábban is ennyi volt.

– Mikor fejeződik be az átállítás?

– A változások az egyetem mintegy 6000 felhasználóját érintik. Az átállást nem lehet egy ütemben megvalósítani, így a tervezési időszak és az Informatikai Igazgatóságon lebonyolított pilot után fokozatosan kezdjük meg az O365 bevezetését. A teljes egyetemen – terveink szerint – 2020 végére fejeződik be a folyamat.

– Miben nyújt többet az O365 a korábbi rendszernél?

– Az új rendszer révén kényelmesebbé válik a csoportmunka, a dokumentumok közös szerkesztése, az értekezletek, a találkozók, az események szervezése, a tárgyalók és más helyiségek foglalása és még számos egyéb funkció. Minden felhasználó 1 TB bárhol elérhető tárhelyet kap, illetve kiemelném még a Teams platformot, ami virtuális osz-

tályteremként, digitális kollaborációs térként igen jól használható oktatási célokra. Rendelkezésre áll majd a Yammer is, ami az ismert közösségi portál szolgáltatásait nyújtja egy zárt kör, jelen esetben az ELTE számára. Emellett az O365-tel jóval erősebb kiberbiztonsági védelmet élveznek majd a rendszereink.

Dr. Ritter Dávid:

„Fokozatosan kezdtük meg az O365 bevezetését.”

Mire készüljenek a felhasználók?

„Nagyon kényelmessé tettük a váltást, a felhasználóknak szinte semmi dolguk nem lesz azon kívül, hogy az átállás utáni reggel a régi levelezőrendszer helyett az újat kell elindítaniuk. Ezután egyszeri bejelentkezéssel (Single sign-on, SSO) az összes szolgáltatás a rendelkezésükre áll, és természetesen a teljes régi levelezésük benne lesz az új rendszerben.”

ESG 2015: AZ OKTATÁS FELTÉTELE, A MINŐSÉG ZÁLOGA

Önértékelés felsőfokon

Akkreditációs eljárás vette kezdetét az ELTE-n, hogy kiderüljön: az intézmény megfelel-e azoknak a minőségbiztosítási irányelveknek és szten-derdeknek, amelyek az európai felsőoktatásban kötelező érvényűek.

Az intézményi akkreditáció célja igazolni, hogy az adott felsőoktatási intézmény az ESG 2015 (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) szten-derdjei és irányelvei szerint folytatja tevékenységét. A hitelesítési eljárás az akkreditációs folyamat keretében valósul meg, amelynek során a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) támogatja a hitelesítésre való felkészülést, tanácsot ad a hitelesítés

DR. BÁLDY PÉTER

alapjául szolgáló intézményi önértékelési dokumentum összeállításához, értékeli az ESG szten-derdeknek való megfelelést és határozatot hoz a hitelesítésről.

Az akkreditáció alapja a felsőoktatási intézmény által összeállított önértékelő jelentés. Az intézményi akkreditációt segítő az ELTE létrehozta az Akkreditáció 2020 Bizottságot, amelynek alapító ülésére október 17-én került sor. „A Bizottságnak az a feladata, hogy az akkreditációval kapcsolatos legfontosabb alapidokumentumot, az önértékelési jelentést összeállítsa, egyes elemeit elkészítse, a karok közötti eltéréseket elemezze, harmonizálja” – tudtuk meg *dr. Báldy Pétertől*, a ELTE Minőségügyi Irodájának vezetőjétől.

Az akkreditáció hangsúlya a minőségbiztosításon van: több oldalról, külső és belső szereplők segítségével is vizsgálni kell a tevékenységeket, a vizsgálatok alapján pedig változtatni a gyakorlatokon, beépíteni a visszajelzéseket a működésbe. Az oktatás minőségéről leghitelesebben maguk a volt és jelenlegi hallgatók tudnak visszajelzést adni. „A Minőségügyi Iroda által szervezett és menedzselte felmérések előnye, hogy egyetemi szinten a karokon és a képzéseken átívelő módon tudjuk értékelni tevékenységünket, amelynek színvonalát ugyanúgy árnyalja a hallgatói élmény, mint a diploma piaci értéke, értékesíthetősége” – mutatta be a módszert a MŰI irodavezetője.

DÉKÁN | TERVEK ÉS ESZKÖZÖK

Papp Gabriellával, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karának új dékánjával a kinevezésével járó feladatokról és az első két hónap tapasztalatairól beszélgettünk.

– Mivel telt a kinevezés óta eltelt időszak?

– Dékánhelyettesként eddig csak kívülről láttam a dékánok munkáját – nyilván más, amikor nekem kell ezt a pozíciót betöltenem. Az egyetemen belül szeretettel, tisztelettel fogadtak a vezetőársak; a szervezetben nagyon jó hangulatú, aktív munka folyik. Egy kar életében mindig izgalmas időszak a vezetőváltás. Úgy érzem, harmonikusan és problémamentesen sikerült az átállás.

– Az egyetemi vezetőségben kevés a nő. Hogy látja: az egyetemen belül mennyire fogadnak el egy női vezetőt?

– Mindig inkább szakmai szempontból közelítettem a feladataimhoz. A tárgyalások során vagy az érdekérvényesítésben nyilvánvalóan egy nő másfajta szemléletmódot, nézőpontot hoz be a kommunikációba, ami mindkét fél számára előnyös lehet. A személyemmel szemben eddig maximális tiszteletet tapasztaltam.

– Dékánhelyettesként a gyakorlati és képzésfejlesztési ügyekért volt felelős. Ez a terület mennyire marad hangsúlyos?

– A gyakorlati és képzésfejlesztési területet átalakítottuk, a képzésfejlesztési feladat megmaradt továbbra is dékánhelyettesi szinten. A gyakorlati ügyeket azonban annyira fontosnak tartom, hogy azt mindenképpen dékáni szinten kell tovább vinni. Nyolc szakirányunk gyakorlatai az ország különböző pontjain szerveződnek, ezért lényeges, hogy ennek a szerteágazó, sok intézménnyel és kollégával folyó együttműködésnek a koordinációjára egy önálló pozíciót hoztunk létre.

– Milyen terveket szeretne megvalósítani?

– Komoly feladat a kar számára, hogy nemzetközi szinten kiterjessze a kapcsolati hálóját – ezen folyamatosan dolgozunk. Továbbá az is lényeges – és ez a nemzetközi működéssel szorosan összefügg –, hogy a gyógypedagógus-képzést és a Bárczit 120 éve jellemző tudományos kutatásainkban a pozícióinkat tovább tudjuk erősíteni. Nem véletlen, hogy egy multidiszciplináris doktori iskola kialakításán kezdünk el dolgozni.

– Hogyan és kikből áll össze a csapata?

– A dékáni munkámmal nem egy teljesen új korszak kezdődött. Az az értékrend, azok a pri-

DR. PAPP GABRIELLA,
A BÁRCZI GUSZTÁV
GYÓGYPEDAGÓGIAI KAR
ÚJ DÉKÁNJA

„A legfontosabb az emberi méltóság tiszteletben tartása.”

„A hitelesség és az ELTE hírneve a hívószavaink”

oritások, azok a munkafolyamatok és az a társadalmi felelősségvállalás, ami minket a fogyatékos emberekkel kapcsolatban kötelez, folytatódik. Olyan elődöm volt, aki mellett komoly stratégiaépítésbe kezdtünk, és ennek a munkának számos eredménye már megszületett. Azonban vannak olyan feladataink, amelyeket csak hosszabb távon tudunk megvalósítani. A dékánhelyettesi körön túl a Dékáni Hivatal vezetője, a Gyógypedagógia Továbbképző Központ igazgatója, továbbá a Nemzetközi Iroda vezetője alkotja a szűk csapatot, de a dékáni működés elképzelhetetlen a hivatalvezetők és intézetigazgatók munkája nélkül.

– Mit gondol, hogyan lehet a Bárczi pozícióját megtartani, tovább erősíteni?

– Ez nagy kihívás, mert jelenleg nyolc felsőoktatási intézmény 11 képzőhelyen oktat gyógypedagógusokat. Erősségünk, hogy a karon a legkiválóbb oktatók, kutatók, szakemberek dolgoznak. Az ő tudásuk, az általuk felmutatott eredmények mind-mind vonzóvá tesznek bennünket. A hitelesség és az ELTE hírneve azok a kulcsfogalmak, amelyek a jövőben is hívószavak lesznek a potenciális hallgatók számára.

– Több mint 30 éve dolgozik azon, hogy a közoktatás átalakuljon, megújuljon. Milyen eredményeket ért el?

– Van egy molinó a karunk falán, amelyen a következő szlogen olvasható: „Tudással a befogadó Magyarországotért!”. Előző dékánunk találta ki, és boldogan hivatkozom rá. Az én munkám

fókuszában a tanulásban akadályozott, intellektuális képességzavarral élő tanulók világa áll. Sok dologgal foglalkoztam, az egyik az együttnevelés kérdése. Hogyan tudnak a fogyatékos tanulók együtt tanulni a nem fogyatékos társaikkal? Büszke vagyok arra, hogy a kéttanáros modell módszertanának – amikor együtt dolgozik pedagógus és gyógypedagógus – hazai gyakorlata hozzám köthető. Ugyanakkor sokkal kevesebb eredményt értünk el, mint amekkora tudásunk ezen a területen összegyűlt az együttnevelés, az integráció, az inklúzió gyakorlatához. Így tovább kell dolgozni azon, hogy ez a tudás megjelenjen és erősödjön a köznevelésben.

– A mindennapok során sokszor nehézséget okoz, hogy megfelelően

fejazzük ki magunkat, ha a fogyatékosokkal élő emberekről beszélünk. Mi lenne a „helyes” kommunikáció?

– Nagyon sok minden változott az elmúlt harminc év alatt. A változás annak köszönhető, hogy egy generáció úgy nőtt fel, hogy teljesen természetes számára, hogy az óvodában vagy az iskolában volt siket vagy éppen vak társa. Elfogadják, hogy különbözőek vagyunk. A fogyatékos személyek szlogenje: Semmit rólunk nélkülünk! Ez azt jelenti, hogy nem róluk, hanem velük kommunikálunk. A megfogalmazásainkban ezt az érzékeny témát nagyon nehezen tudjuk még kezelni, de tanuljuk. A legfontosabb – és ez független mindenféle fogyatékoságtól – az emberi méltóság tiszteletben tartása.

JÖVŐ | INSPIRÁLÓ ELISMERÉSEK

AZ ELTE TUDOMÁNYOS TANÁCSA NYOLC TUDOMÁNYTERÜLET ÍGÉRETES KUTATÓJÁT DÍJAZZA

Kutatói karrier mint sikersztori

Az „ELTE ígéretes kutatója” pályázat célja azon fiatal kollégák munkájának elismerése, akik a tudásátadás mellett nagy hangsúlyt fektetnek nemzetközi szintű kutatási eredmények elérésére és azok megismertetésére. Az ELTE Tudományos Tanácsa az értékelésnél kiemelten fontos szempontnak tartotta a komoly tudományos szaklapokban megjelenő publikációk mennyiségét, minőségét és a hivatkozások számát. Az idei évben is nyolc tudományterületen hirdettek győztest.

Simonovits Borbála egyetemi adjunktus a migráció kérdéskörét vizsgálja. Ezen belül kitér a faji és nemi diszkriminációra, illetve az információhiány és az előítéletes gondolkodás szerepére is. *Bodnár Eszter* egyetemi docens a jogtudomány területén olyan fontos kutatási témákban ért el kiváló tudományos eredményeket, mint a vá-

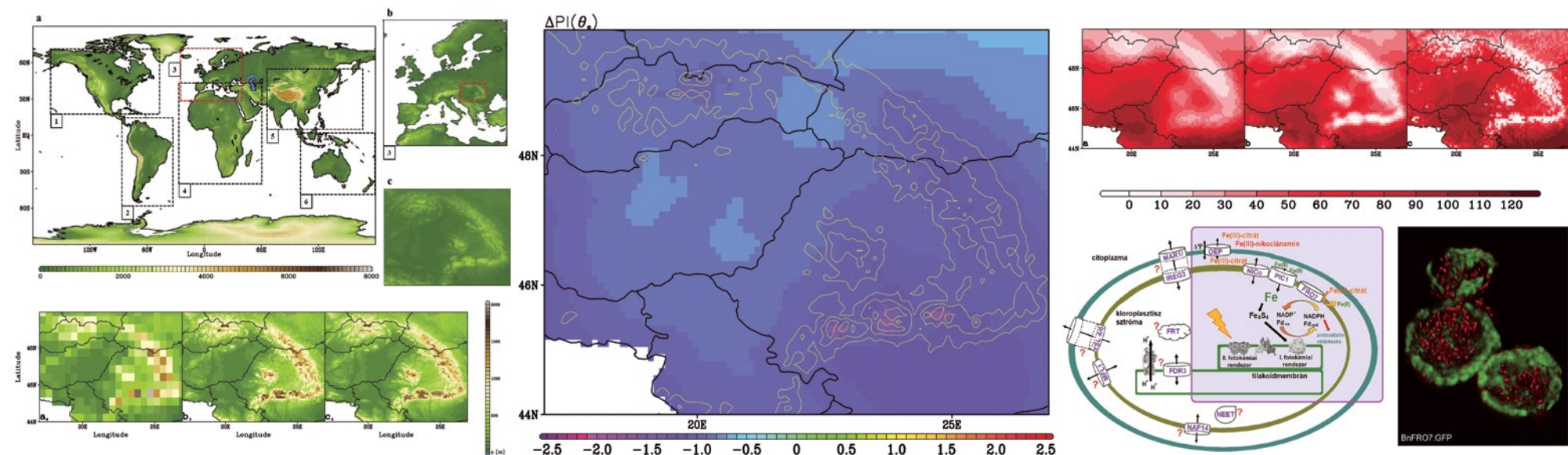
lasztó jog védelme, az igazságszolgáltatás nyilvánosságának aktuális kérdései, vagy a jogös-

zehasonlításnak az alkotmánybíráskodásban betöltött szerepe. *Solti Ádám* egyetemi adjunktus kiemelkedő jelentőségű kutatási témát járt körbe: a növények esetében tanulmányozta a vas szerepét, fókuszban a vasanyagcserével és a beavatkozási lehetőségek számbavételével. *Torma Csaba Zsolt* egyetemi adjunktus a globális és regionális klímamodellek adatait vizsgálja és dolgozza fel a Kárpát-medence éghajlata kutatásának érdekében.

Az ünnepélyes díjátadóra 2019. november 22-én az Egyetemi Könyvtár Dísztermében, a Magyar Tudomány Ünnepe keretében kerül sor. A hagyományokhoz híven három szenior kutató (*Bányai Éva*, *Harmathy Attila* és *Lőrincz András*) előadása is hallható lesz az ELTE legfontosabb összegyűjtött tudományos rendezvényén.

Simon Gábor egyetemi adjunktus a magyar nyelv és irodalom területén vizsgálódik, méghozzá a metaforikus nyelvi szerkezetek dinamikus működésére és érthetőségi feltételeire koncentrálna. *Vadas András* egyetemi adjunktus a jelenkori klíma helyzetet filozófiai és történelem-tudományi szempontok alapján elemzi. *Király Orsolya* egyetemi adjunktus a videójáték és az internet használatának pszichológiáját vizsgálja, rámutatva a negatív hatásokra. *Garai-Takács Zsófia* egyetemi adjunktus a neveléstudomány témakörében a gyerekek mesehallgatás közbeni információfeldolgozását, valamint a kisgyermekkorú önkontroll és végrehajtó funkciók fejlesztési lehetőségeit kutatja.

PÁLYAVÁLASZTÓ FESZTIVÁLT TARTOTT AZ EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

Így tanulunk mi!

Már hetedik alkalommal várta színes programokkal az ELTEfeszt a pályaválasztás előtt álló középiskolásokat október 11-én.

Az ELTE pályaválasztó fesztiválján a középiskolás diákok izgalmas előadások és interaktív workshopok keretében tapasztalhatták meg, hogy milyen az egyetemisták élete. Idén közel három ezer érdeklődő vett részt a rendezvényen, amelyen az ELTE összes kara képviseltette magát.

A központi előadásokon az egyetem négy vezető kutatója mutatta be munkáját.

Málnási-Csizmadia András biokémikus, az ELTE Innovatív Kutatója és a Motor Farmakoló-

giai Kutatócsoport vezetője a stroke utáni agyi felépülést segítő gyógyszerfejlesztésről tartott előadást. Munkatársaival a világon elsőként fejlesztették ki azokat a motorenzimre ható gyógyszerjelölteket, amelyek elősegítik a stroke utáni agyi regenerációt. A projekt olyannyira sikeres, hogy a hatóanyagokat már szabadalmaztatásra is benyújtották.

Gintli Tibor irodalomtörténész, a Magyar Irodalom- és Kultúra-tudományi Intézet egyetemi do-

cense az anekdotikus elbeszélésmód néhány jellemzőjéről és modern, 20. századi formáiról tartott izgalmas előadást.

Oláh Attila boldogságtudós, pszichológus, a PPK egyetemi tanára azt foglalta össze, hogy a pozitív pszichológiai kutatások milyen válaszokat adnak arra, hogy miként lehetünk boldogok.

Kajtár Gábor nemzetközi jogász, egyetemi adjunktus csapatának néhány tagjával együtt az ELTE Jessup Team világsikeréről és az odavezető útról mesélt.

A fesztivál a Bölcsészettudományi Kar épületeiben és a Trefort-kertben zajlott: míg bent egymást váltották a szakelőadá-

MIÉRT FONTOS?

Az esemény fő célja az volt, hogy a pályaválasztók a fesztiválon bepillantást nyerhessenek az egyetem életébe, kérdezhessenek az oktatásról, a sportolási lehetőségekről vagy éppen a karrierépítési lehetőségekről. Az informálódás mellett pedig még szórakozhattak is a kellemes, inspiráló környezetben.

sok, az interaktív beszélgetések, a mintaórák és a látványos kísérletek, addig az udvaron többek

közt kvízzjátékon vehettek részt vagy önismereti tesztet tölthettek ki az érdeklődők.

KUTATÁS | ÖSSZEFÜGGÉSEK HÁLÓJÁBAN

Folytatás az 1. oldalról

– A támogatás szinergiákra építő együttműködésekét ösztönöz. Milyen tudományterületek fognak együtt dolgozni?

– Látszólag egymástól távol álló tudományterületek működnek majd együtt, ugyanis a régészek által feltárt, a fizikai antropológusok által felmért egykori emberi csontvázak biológiai és kémiai módszerekkel is vizsgálhatók. A genetika, ami valójában molekuláris biológia, segítségével határozható meg az emberi DNS. Geokémiai módszerekkel vizsgálhatók a csontokban található izotópok. A stroncium és az oxigén a migrációra, a mobilitásra, a nitrogén és a szén pedig a táplálkozásra és az életmódra enged következtetni. A C14-es szénizotóp segítségével a kort is meghatározhatjuk, és mindezen eredményeket összevethetjük a történeti és régészeti forrásokkal.

– Milyen új dimenziókat nyitnak ezek a kutatások? Mitől lesz innovatív a projekt?

– Élvonalbeli kutatásról van szó, mert a genetika rohamosan fejlődik, és az egykor élt emberekről olyan biológiai adatsorokat ad, amelyeket különösen izgalmas összevetni a történeti és régészeti tudásunkkal. A teljes genom felfedezése mindössze másfél évtizede történt meg. Egy teljes genomon több milliárd adat van, amelyeket bioinformatikusok elemeznek. A régészet ugyancsak dinamikus tudomány, mert akár évente előkerülhet egy-egy olyan új lelet, amely megváltoztatja a korábbi tételeket. Az új projekt innovációja, hogy a természettudományos módszereknek köszönhetően megvizsgálhatjuk az etnikumokról és kultúrákról eddig alkotott régészeti és történeti modellek biológiai hátterét, és ezzel az értelmezés új szintjére jutunk el.

– Dolgozott-e már hasonló módszerekkel korábban is?

– 2005-ben kezdtünk el a Somogy megyei Szóládon egy langobárd temetőt feltárni egy magyar-német ásatási együttműködés keretében, és akkor mitokondriális DNS-t határoztunk meg (PLOS ONE 2014. nov. 4). Amikor a teljes genomkutatások lehetségessé váltak, akkor ugyanezt a népeiséget megvizsgáltuk a teljes genom szempontjából is. Ez tekinthető a mostani kutatás pilot projektjének, mögötte pedig ugyanaz a kutatócsoport állt (Nature Communications 9, 2018).

– Mi lesz pontosan a vizsgálat témája, illetve milyen kérdésekre keresnek válaszokat?

– A vizsgált korszak a népvándorlás kora, a kora középkor, de úgy is mondhatnánk, hogy a késő antik idők. Ekkor a Római Birodalom bukása után

TÍZMILLIÓ EURÓS TÁMOGATÁS TÖBB TUDOMÁNYTERÜLET EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRE

„Élvonalbeli kutatásról van szó”

DR. VIDA TIVADAR RÉGÉSZ, AZ ELTE BTK RÉGÉSZETTUDOMÁNYI INTÉZETÉNEK IGAZGATÓJA

meghatározó változások következtek be. A hun mozgalom következtében népek vándoroltak keletről a Kárpát-medencébe, germán népek jöttek északról, Európában barbár királyságok alakultak. Sok helyen népeségcsere történt. Mi részben a hosszú távú népességtörténetet vizsgáljuk. Hogyan keveredtek a népek, a populációnak mekkora része maradt helyben, kik érkeztek, hogyan éltek együtt? A katonai elit és fegyveres kíséreteik, vagy teljes népek, családok vándorlásáról van-e szó? Makroszinten a migrációt, mikroszinten a kis közösségeket vizsgáljuk, egy lakóközösséget, amelynek tagjai együtt éltek és együtt temetkeztek. Lokálisan e lakó- vagy faluközösségek, míg regionálisan az egy hatalmi területen működő közösség és annak kapcsolatrendszere érdekes számunkra.

– A projektben dolgozó kutatókat négy témavezető koordinálja. Ön az egyik. Mit kell tudnunk a résztvevőkről, kinek mi lesz a feladata?

– A nemzetközi kutatócsoport témavezetői: *Walter Pohl* történész, a bécsi Institut für Mittelalterforschung, Österreichische Akademie der Wissenschaften igazgatója; *Patrick J. Geary*

történész, a princetoni Institute for Advanced Study professzora; *Johannes Krause*, a jénai Max-Planck-Institut für Mensch-

Archeogenetikai Laboratóriumában történik *Szécsényi-Nagy Anna* és *Mende Balázs* vezetésével. Az embertani vizsgálatban rész vesznek az ELTE Biológiai

nak feldolgozására az Egyesült Államokban van lehetőség. Mi ebben a projektben ambiciózusan mintegy 100 lelőhelyről származó 6000 egyént szeretnénk vizsgálni.

– Milyen eredményeket várnak a kutatástól?

– A projekt célja a kelet-közép-európai régióban a nagy népeségi változások, a társadalom szerveződésének, kis közösségek kialakulásának és együttműködésének, illetve a népek egyttélésének és keveredésének vizsgálata. A történeti értelmezésnek egy újabb szintjére fogunk eljutni, mert a történelmi nagy elméletekbe jobban beleilleszhetjük az egykori embert a maga biológiai valóságában. Például a molekuláris biológia segítségével lehetőség van az egykori betegségek, járványok vizsgálatára is, hiszen azok lenyomatait a genetikai állomány hordozza. Így még a történeti orvostudomány számára is fogunk új ismereteket szolgáltatni. A lényeg azonban, hogy mélyebben megismerjük elődeinket, azt a népeiséget, amely 1500 évvel ezelőtt ezen a területen élt, és amelynek a genetikai állománya bennünk folytatódik.

„Az új projekt innovációja, hogy a természettudományos módszereknek köszönhetően megvizsgálhatjuk az etnikumokról és kultúrákról eddig alkotott régészeti és történeti modellek biológiai hátterét, és ezzel az értelmezés új szintjére jutunk el.”

heitsgeschichte igazgatója és jómagam. A kutatócsoport tagjai Morvaországban, Szlovéniában, Szlovákiában, Szerbiában és Romániában dolgoznak; egy valóságos hálózatról, összesen 40-50 emberről van szó. A genetikai vizsgálatok Jénában folynak, a magyar minták vizsgálata pedig a Bölcsészettudományi Kutatóközpont

Intézete Embertani Tanszékéről *Hajdú Tamás* és *Szeniczey Tamás* antropológusok is. A régészeti elemzést az ELTE Régészettudományi Intézete kutatócsoportja koordinálja, a munkában pedig részt vállal *Rácz Zsófia* és *Koncz István*, valamint PhD-hallgatók éppúgy, mint posztdoktorok. A teljes genom bioinformatikai adatai-

ÉVFORDULÓK | GONDOZOTT ÖRÖKSÉG

KARÁCSONYI KONCERTTEL ZÁRUL A 150 ÉVES ÁLLAMI TANÍTÓKÉPZÉS TISZTELETÉRE ÉLETRE HÍVOTT ÜNNEPSÉGSOROZAT

Van mire emlékezni

Egy 2018 tavaszán indult másfél éves rendezvénysorozattal ünnepli az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kara az állami tanítóképzés másfél évszázados évfordulóját.

Tavaly és idén is jeles évfordulókat ünnepelt az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kara. Idén 150 éve, hogy megkezdte működését az első állami tanítóképző, a kar jogelődje. 1869 őszén indult meg ugyanis a népiskolai tanítók oktatása Budán, az Attila út 97-99. szám alatti épületben. A Budai Állami Tanítóképezdét Eötvös József miniszter hívta életre a népiskolai közoktatásról rendelkező 1868. évi XXXVIII. törvény cikk alapján. Az intézmény akkor még középfokú képzése végül 1911-ben költözött a mai otthonába.

1958-ban aztán megjelent egy rendelet, ami 1959-től felsőfokúvá tette a tanító- és óvónőképzést, 2009-től pedig megkezdődhetett az alapszakos kisgyermeknevelő-képzés is.

A jeles évfordulók tiszteletére 2018 tavaszán indult el egy másfél éves rendezvénysorozat, amelybe integrálták a kar hagyományos és ünnepi programjait is. Ennek köszönhető-

Ez év március 12-én, a tanítók napján is országszerte számos rendezvényen idézték fel a tanítóképzés múltját. Ekkor az ELTE Tanító- és Óvóképző Kar budai épülete is kitérte a kapuit, így az érdeklődők bejárhatták az egész épületet a földszinttől a padlásig. Ezen a napon még a tanulásra hívó bronzharangot és a háborúban elpusztult csillagvizsgáló maradványait is meg lehetett tekinteni.

en a sorozatban helyet kapott nemzetközi mesekonferencia, országos mesemondó verseny, felsőoktatási szónokverseny, több kiállítás, koncert és zenei színpadi előadás, valamint néhány kiemelt esemény is, mint például egy készülő emlékkötet könyvbemutatója, egy országos konferencia és egy alumni rendezvény is.

A rendezvénysorozat december 18-án a hagyományos karácsonyi koncerttel zárul.

KÖZÖS ÉLMÉNYEK

Hatvanéves a szombathelyi felsőoktatás

A rendelet 1958-ban született meg, a képzés pedig 1959 szeptemberében indult el a volt Faludy Gimnázium épületében, a Felsőfokú Tanítóképző Intézetben. Az elmúlt hat évtizedben közel negyvenezeren szereztek diplomát a vasi megyeszékhelyen.

Koszorúzással, emlékérem-átadásokkal, megható visszaemlékezésekkel és egy páratlan fotókiállítással ünnepelt az ELTE Savaria Egyetemi Központ: öregdiákok, hallgatók és munkatársai köszöntötték a hatvanéves szombathelyi felsőoktatást. A tanítóképzés felsőfokúvá emeléséről 1958-ban született rendelet, egy évvel később pedig megnyitotta kapuit a tanítóképző Szombathelyen.

A jubileumi ünnepségsorozat központi napján, október 18-án, az Agora Savaria moziban megrendezett ünnepségen Borhy László, az ELTE rektora köszöntőbeszédében elmondta, született szombathelyiként örömmel tölti el az a fejlődés, amit az elmúlt évtizedekben tapasztalt a szombathelyi felsőoktatásban. Ennek lehet az eredménye az is, hogy a Savaria Egyetemi Központ működése fenntartható pályára került.

A nagy hagyományokkal rendelkező pedagógusképzés változatlanul őrzi vezető szerepét. Borhy szerint a siker kulcsa a múltból eredő tudásbázisra alapozott innovatív megközelítés és a hagyományokra építő fejlődés igénye. Így a tavaly az ELTE égisze alatt megalakult Berzsényi Dániel Pedagógusképző Központ (BDPK) célja továbbra is az, hogy már a 21. század elvárásainak is megfelelően tudó, jól képzett pedagógusokkal lássák el a régiót.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem koordinációs rektorhelyettese, a BDPK igazgató-

ja pedig azt emelte ki, hogy egy város felsőoktatás nélkül nem város, csupán település. Németh István szerint a Szom-

rektora és Rozgonyi Miklós, az ELTE gazdasági főigazgatója. Utóbbi tolmácsolta Scheuer Gyula kancellár üdvözlését, majd a kancellária nevében az eddigi fejlesztések, fejlődés és együttműködés folytatását ígérte a szombathelyi campusnak. Az ünnepnapot ugyanitt fogadás zárta, amelyen Máriás

bathelyen végzett hallgatók évtizedek óta világszerte hírezték a Berzsényi-brandnek.

Az ünnepség részeként az aulában az elmúlt hatvan év fotóiból összeállított kiállítás megnyitója is gazdagította a programot; ezen az anyag összeállításának nevében Lenkai Nóra, a Savaria Campus Iroda vezetője és Garas Kálmán fotóművész, a Vizuális Művészeti Tanszék óradója beszélt a tárlat létrejöttének részleteiről.

Végül a Sportszarnokban a tagjaik között öregdiákokat is tudható ELTE SEK Szökös Néptáncgyűttes, valamint a Boglya Népzenei Együttes rövid műsora várta a résztvevőket. Pohárköszöntőt mondott az ELTE

Zsolt, a Zenepedagógiai Tanszék oktatója zongorán közreműködve gondoskodott a zenei aláfestésről.

A központi ünnepségen fel szólaltak az intézmény öregdiákjai is. Így köszöntötte a hatvanéves jubileumot Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár, Majthényi László, a Vas Megyei Közgyűlés elnöke és Gergő Judit, a Magyar Rádió szerkesztője is. A jubileum tiszteletére Veres Gábor szobrászművész készítette el azokat az emlékérmeket, amelyeket az ELTE Berzsényi Dániel Pedagógusképző Központja bocsátott ki.

IMPRESSZUM

ELTE UNiverzum

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem lapja

Felelős kiadó: Kommunikációs, Marketing és Rekrutációs Igazgatóság
Elérhetőségek: e-mail: univerzum@kancellaria.elte.hu | tel: +36 1 411 6500/4232
ISSN 2498-8162